

VNEUS Blässar Maria(VNK)

11.02.2011

*Eduskunta
Suuri valiokunta*

Viite

Asia
EU; Euromaiden kilpailukyksopimus

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvitys, joka koskee lisätoimia kilpailukyyn vahvistamiseksi – ”Euromaiden kilpailukyksopimus”.

Helmikuussa pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa päämiehet toistivat olevansa valmiita tekemään kaiken tarvittavan koko euroalueen vakauden turvaamiseksi. He sopivat prosessista koskien euroalueella toteutettavia lisätoimia, jotka johtaisivat uudenlaiseen talouspolitiikan koordinointiin. Lähtökohdat euromaiden kesken sovittavista lisätoimista kirjattiin päätelmien liitteenä olevaan julistukseen.

EU-ministerivaliokunta käsitteli asian 11.2.2011 pidetyssä kokouksessaan.

EU-asioiden valtiosihteeri

Kare Halonen

EU-erityisasiantuntija

Maria Blässar

LIITTEET VNEUS2011-00106

Asiasanat	EU2020-strategia, kilpailukyky, Eurooppa-neuvosto
Hoitaa	TEM, UM, VNEUS
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TH, TPK, VM, VNK, YM

Valtioneuvoston EU-sihteeristö

EU-OHJE

VNEUS2011-
00106

VNEUS Blässar Maria(VNK)

11.02.2011

Asia

EU; lisätoimet kilpailukyvyyn vahvistamiseksi - "Euromaiden kilpailukyky sopimus"

Kokous

Liitteet

Viite

EUTORI/Eurodoc nro:

U-tunnus / E-tunnus:

Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:

Asiakirjat:

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

Käsittelijä(t):

VNEUS/EU-erityisasiantuntija Maria Blässar p. 160 22154

Pääasiallinen sisältö:

1. Päämiesten julistus euroalueen kilpailukyvyyn vahvistamiseksi

Helmikuussa pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa päämiehet toistivat olevansa valmiita tekemään kaiken tarvittavan koko euroalueen vakauden turvaamiseksi. He sopivat prosessista koskien euroalueella toteutettavia lisätoimia, jotka johtaisivat uudenlaiseen talouspolitiikan koordinointiin. Lähtökohdat euromaiden kesken sovittavista lisätoimista kirjattiin päätelmien liitteenä olevaan julistukseen.

Julistuksessa päämiehet sopivat, että lisätoimiin ryhdytään uuden talouden ohjausjärjestelmän pohjalta. (Ohjausjärjestelmän – ”lukukauden” - puitteissa neuvotellaan laajemmasta makrotalouden seurannasta ja toimeenpannaan mm. Eurooppa 2020–strategian mukaisia rakenneuudistuksia.) Päämiesten tavoitteena on toteuttaa uudenlaatuista talouspolitiikan koordinointia. Julistuksen mukaan tarkoituksena on jäsenmaiden kilpailukyvyyn vahvistaminen euroalueen jäsenvaltioissa. Samalla

syvennetään euromaiden välistä lähentymistä. Julistuksessa todetaan, ettei lisätoimilla saa vaarantaa sisämarkkinoita. Euroalueen ulkopuoliset jäsenet voivat, niin halutessaan, osallistua tähän talouspolitiikan koordinaatioon.

Julistuksen mukaan Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Van Rompuy konsultoi yhdessä komission puheenjohtaja Barroson kanssa lähiaikoina jäsenmaiden päämiehiä. Päämiehille tullaan esittämään konkreettiset etenemistavat. Van Rompuyn tehtävänä on lisäksi varmistaa, että euroalueen ulkopuolisten jäsenvaltioiden päämiehet pysyvät asianmukaisesti osallisina prosessissa. Julistuksen mukaan kaikista lisätoimista sopiminen ja toteutus tullaan tekemään perussopimuksen mukaisesti.

Van Rompuy on kutsunut koolle 11.3. ylimääräisen euroalueen päämiesten kokouksen, jossa lisätoimet kilpailukyvyn vahvistamiseksi tulevat käsittelemään.

2. Päämiesten lounaskeskustelu taloustilanteesta

Päämiehet keskustelivat Eurooppa-neuvoston lounaalla ajankohtaisesta taloustilanteesta. Saksa esitteli tässä keskustelussa yleisellä tasolla ajatuksiaan kilpailukyvyn vahvistamisen tarpeesta euroalueella. Saksan mukaan päämiesten on sovittava toimista, joilla euroalueen kilpailukykyä vahvistetaan. Saksa on korostanut, että kilpailukykyä vahvistavat lisätoimet olisivat osa euroalueen vakautta koskevaa kokonaisratkaisua.

3. Saksassa hahmotellut ajatukset kilpailukykyä vahvistavista toimista euroalueella

Eurooppa-neuvoston kokouksen alla Saksassa keskusteltiin euroalueen jäsenmaiden kilpailukyvyn vahvistamisen välttämättömyydestä. Pohdinnassa on ollut eteneminen ”euromaiden kilpailukykysovimuksen” avulla. Saksassa ollaan huolissaan puutteista heikoimpien euroalueen maiden kilpailukyvyssä ja tämän aiheuttamista vakavista vaikutuksista koko euroalueella.

Saksan sisäisistä pohdinnoista on julkisuuteenkin tullut tietoja, joiden mukaan ”kilpailukykysovimukseen” sisällytettäisiin joukko konkreettisia toimia. Tietojen mukaan pohdinnassa olisi ollut kuusi toimenpidettä: (i) palkkaindeksoinnista luopuminen, (ii) tutkintojen tunnustaminen työn liikkuvuuden parantamiseksi, (iii) yhtenäinen yhtiöveron määräytymisperusta, (iv) eläkejärjestelmän sopeuttaminen demograafiseen kehitykseen (esim. eläkeikä), (v) velvoite ankkuroida velkajarru perustuslakiin sekä (vi) pankkien kriisinhallintajärjestelmien käyttöönotto. Euroalueen päämiehet sitoutuisivat toteuttamaan toimet seuraavan 12 kuukauden aikana.

Näitä ajatuksia ei kuitenkaan ole esitetty muille EU:n jäsenmaille Saksan ehdotuksena.

4. Suomen alustavat näkemykset

Taluskriisi on heikentänyt valtiontaloutta kaikissa EU:n jäsenvaltioissa. Julkisen talouden palauttaminen kestäväälle uralle vaatii huomattavia sopeutustoimia, joita olisi täydennettävä talouskasvua edistävällä politiikalla, mikä puolestaan edellyttää kilpailukyvyn vahvistamista EU:n jäsenmaissa. Tämä on erityisen tärkeää niissä euromaissa, joissa heikko kilpailukyky on keskeinen syy alhaiseen talouskasvuun ja valtiontalouden tasapainottomuuteen.

EU:n kilpailukykyä pyritään parantamaan Eurooppa 2020–strategian ja sisämarkkinoiden kehittämisen avulla. Suomi pitää tärkeänä, että yhteisesti selvitetään myös ne konkreettiset lisätoimet, joihin euromaat voisivat sitoutua kilpailukyvyn vahvistamiseksi.

Suomi katsoo, että konkreettiset toimet voidaan löytää politiikka-aloilta, joilla (i) lisätään työllisyyttä, (ii) nostetaan tuottavuutta, (iii) pyritään vähentämään velkataakkaa sekä (iv) edistetään verokoordinaatiota.

Kyse on pääasiassa jäsenmaiden toimivaltaan kuuluvien toimien toteuttamisesta. Suomi pitää tärkeänä, että ”kilpailukyky sopimukseen” ei liity toimivaltamuutoksia. Tämä on todettu myös edellä mainitussa euroalueen päämiesten julistuksessa (”perussopimuksen mukaisia etenemistapoja”).

Kilpailukykyä vahvistavien sitoumusten asettamisessa ja seurannassa on välttämätöntä hyödyntää olemassa olevia prosesseja (eurooppalainen ohjausjakso, ml Eurooppa 2020-strategia, kansalliset uudistusohjelmat sekä vakaus- ja lähentymisohjelmat), jotta prosessi pidetään unionin rakenteiden puitteissa ja päällekkäisyydet vältetään. Komission on oltava keskeisesti mukana ”kilpailukyky sopimuksen” toimeenpanossa ja seurantaprosessissa.

Sisämarkkinalainsäädäntöä koskevat aloitteet käsitellään normaalien yhteisöllisten päätöksenteko- ja seurantaprosessien mukaisesti. Tämän takia ei ole tarkoituksenmukaista, että esimerkiksi tutkintojen tunnustaminen olisi mukana ”kilpailukyky sopimuksessa”.

Vaikka ”kilpailukyky sopimus” kohdistuu ensisijaisesti euroalueen jäsenvaltioiden vakauden varmistamiseen, prosessi on avoin euroalueen ulkopuolisille jäsenvaltioille. Suomen näkemyksen mukaan on tärkeää, että mahdollisimman moni EU:n jäsenvaltio osallistuu prosessiin.

Monet toimenpiteet, jotka tähtäävät kilpailukykyyn vahvistamiseen eivät ole sellaisia, jotka ovat yksin hallitusten päätettävissä. Useat asiat edellyttävät parlamenttien osallistumista päätöksentekoon, erityisesti jos lisätoimet vaativat muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Joidenkin asioiden kohdalla edellytetään myös työmarkkinajärjestöjen ja muiden sidosryhmien osallistumista päätöksentekoon.

”Kilpailukyky sopimuksella” tulisi sitoutua toteuttamaan mm. Eurooppa 2020-strategiassa asetettuja tavoitteita kilpailukykyyn vahvistamiseksi. Edellyttäen, että prosessi etenee edellä mainittujen periaatteiden pohjalta, sillä ei puututtaisi unionin institutionaaliseen tai päätöksentekojärjestelmään tai muutettaisi toimivaltasuhteita.

Kansallinen käsittely:

EU-ministerivaliokunta 11.2.2011

Eduskuntakäsittely:

Asiasanat Hoitaa	EU2020-strategia, Eurooppa-neuvosto, vakaus- ja kasvusopimus UM, VM, VNEUS
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TEM, TH, TPK, VNK, YM
